

مصاحبه‌ای کوتاه با شیخ عزالدین الحایک

مترجم معانی قرآن شریف

در سفر پنج روزه‌ای که سال گذشته برای دیدار از مراکز علمی لبنان و سوریه داشتیم، از جمله جاهایی که موفق به دیدن آن شدیم نمایشگاه کتاب بیروت بود که همزمان با سفر ما برگزار شده بود. در نمایشگاه با چاپ ترجمه جدیدی از قرآن به زبان انگلیسی آشنا شدیم که به وسیله یکی از اساتید سوری عرب زبان و مدرس زبان انگلیسی در دانشگاه دمشق انجام شده بود؛ علاقه‌مند شدیم با ایشان دیداری داشته باشیم که با بزرگواری پذیرفتند و در محل سکونتشان در شهر دمشق با برخوردی کریمانه به سؤالات ما پاسخ گفتند. ایشان عالمی وارسته و خطیبی توانا هستند که گذشته از تحصیلات علوم دینی، به زبان‌های انگلیسی و روسی نیز آشنایی دارند. ترجمه قرآن به زبان انگلیسی حاصل هفت سال تلاش مداوم و پی‌گیر ایشان است که در سال ۱۹۹۶ میلادی توسط دارالفکر دمشق به چاپ رسیده است. گفتگوی زیر حاصل دیدار با ایشان است که می‌خوانید.

■ مختصری از شرح حال و تحصیلات خودتان را بیان کنید.

□ الف. اهل سوریه هستم، در یک خانوادهٔ مسلمان در دمشق متولد شدم. پدرم محمد علی الحایک است. ب. تحصیلاتم را در مدارس اسلامی در دمشق فرا گرفتم.

ج. تحصیلات انگلیسی‌ام را در ۱۹۴۱م. شروع کردم، قبلاً زبان خارجی‌ام فرانسه بود.

د. وقتی دانشکدهٔ هنرهای دانشگاه دمشق در سال ۱۹۵۲م. بخش انگلیسی را دایر کرد، به آنجا رفتم و در سال ۱۹۵۶م. فارغ التحصیل شدم.

بعد از آن تحصیلات خود را در بریتانیا، در دانشکده‌های لیدز و بریستول ادامه دادم. ه. سپس، کار خود را به عنوان استاد زبان انگلیسی در دانشگاه دمشق و همچنین در مدارس معلمان و دبیرستان‌ها آغاز کردم.

■ زمینهٔ آشنایی خود را با اسلام و قرآن بیان فرمایید.

□ دو سوم از آیات قرآن شریف را حفظ کرده‌ام. من دانش اسلامی و علوم قرآنی را که عبارت است از: شرح قرآن، تفسیر، روایات پیامبر اکرم، حدیث و فقه اسلامی، از اساتید با تجربه، دانشمندان و محققان در دمشق فرا گرفتم. بیش از پنجاه سال استاد علوم اسلامی و خطیب روز جمعه بوده‌ام.

■ چطور شد که به فکر ترجمهٔ قرآن افتادید؟

□ نیاز شدید به یک ترجمهٔ ساده و صحیح به زبان انگلیسی مرا واداشت که نگرشی در مورد این امر بسیار بزرگ داشته باشم. در حال حاضر، زبان انگلیسی تقریباً زبانی جهانی است و مسلمانان در سراسر جهان نیاز زیادی به چنین ترجمه‌ای دارند.

■ در ترجمه قرآن کریم چه جهاتی مورد نظر بوده و از چه منابعی استفاده کرده‌اید؟

□ به منظور ترجمه قرآن شریف، من تعدادی از ترجمه‌های انگلیسی قرآن مجید را خوانده‌ام، و همچنین کتب زیادی از تفسیر عربی قرآن را مطالعه کرده‌ام. سپس به این نتیجه رسیدم که کسانی که قرآن مجید را ترجمه کرده‌اند، یکی از افراد زیر بوده‌اند:

الف. مسلمانان راستینی که تلاش زیادی را صرف ارائه ترجمه صحیحی از قرآن کرده‌اند، اما آنها زبان کلاسیک را ارائه داده‌اند که همه افراد نمی‌توانند آن را بفهمند.
ب. مسلمانان راستینی که زبان عربی را خوب نمی‌دانند، بنابراین نکات زیادی از ظّل توجهات آنها به دور مانده است.
ج. مخالفان اسلام که دانسته معانی قرآن مجید را تحریف کرده‌اند.

■ به طور کلی در زبان انگلیسی منابع کافی درباره معارف اسلامی وجود دارد؟ در این زمینه چه قدر کار شده و چه کمبودهایی وجود دارد؟

□ هنگام به پایان رساندن ترجمه‌ام، بعد از سال‌ها کار زیاد، عده‌ای از اساتید مجرب زبان انگلیسی را دعوت کردم تا این اثر را مطالعه کنند و نقطه نظرهای خود را بر همین اساس مشخص سازند. در واقع از آنها خیلی سپاسگزارم که برای اصلاح این اثر، تلاش زیادی کردند و نظراتشان را در این باره ارائه

ترجمة تقریبیة سهلة وواضحة لمعاني

القرآن الكريم

باللغة الانكليزية

AN APPROXIMATE, PLAIN AND STRAIGHTFORWARD

TRANSLATION

of the Meanings of

THE HONOURABLE QUR'ĀN
IN THE ENGLISH LANGUAGE

تفسير

الشيخ عز الدين الحايك

By

SHEIKH 'IZZIDDIN AL-HAYEK

ط ۱/۱۹۹۶ ۱۰۲۴ ص ۲۵ سم (فني) \$25

يقول الأستاذ الشيخ المترجم : والذي حلني على ترجمة القرآن الكريم أنني بعد اطلاعي على عدد كبير من الترجمات رأيت حاجة ماسة جداً إلى إيجاد ترجمة سهلة واضحة يفهما الجميع دون الرجوع إلى القواميس .

وبناء على ذلك حرصت على وضع ترجمة سهلة بلغة حديثة ، واضحة ، وقد تجنبنا الكلمات الغريبة ، والتراكيب المعقدة بشكل لا يوجب القارئ إلى الرجوع إلى قواميس ، وأبني سميت هذه الترجمة : (ترجمة تقريبية لمعاني القرآن الكريم) ، وأبني أسأل الله تعالى أن يسهل طبعه ونشره في العالم على نطاق واسع ، إنه سميع عليم الدعاء .

قدم هذا التمرير لصديقك فقد يجد فيه ما يفيد

دادند.

■ از ترجمه‌های قرآن به زبان روسی چه اندازه اطلاع دارید؟ لطفاً آنها را معرفی نمایید و روشن کنید که ترجمه رایج قرآن در میان روسی زبان‌ها کدام ترجمه است؟

□ فکر می‌کنم که نیاز زیادی به آشنایی مسلمانان روسی با ادبیات اسلامی وجود دارد؛ زیرا چیزی که در دسترس باشد در زبانشان خیلی خیلی کم است. هیچ ترجمه خوبی برای روس‌ها از قرآن مجید در دسترس نیست. تمام ترجمه‌های قابل دسترس خیلی ضعیف هستند.

■ آیا شما قرآن را مستقیماً از زبان عربی ترجمه کرده‌اید و یا از زبان‌های دیگر؟

□ البته من ترجمه‌ام را مستقیماً از عربی انجام داده‌ام.

■ آیا شما در ترجمه قرآن با کسی همکاری داشته‌اید یا به تنهایی آن را انجام داده‌اید؟

□ به این سؤال در بالا پاسخ داده شده است.

■ به نظر شما یک ترجمه خوب که بتواند مورد استفاده قرار گیرد چگونه ترجمه‌ای است؟

□ یک ترجمه خوب از قرآن مجید آن است که معنی دقیق و صریحی بدهد. فکر می‌کنم که برای مترجم دانستن عربی و انگلیسی کافی نیست تا قرآن را ترجمه کند. چنین کسی باید دانش خوبی از مذهب و علوم قرآنی داشته باشد.

■ در ترجمه قرآن چه مشکلاتی وجود دارد؟

□ مشکل اصلی، یا شخصی است یا تمایلات متعصبانه یا ضعف در یک یا هر دو زبان.